

1986-II-28

Donostian Gipuzkoako Diputazio Jauregian 1986ko otsailaren hogeita zortzian, arratsaldeko lauretan egin du Euskaltzaindiak hileroko bere bilkura. Batzartu dira: L. Villasante burua, P. Altuna, P. Charritton, A. Irigoyen, E. Knörr, F. Krutwig, F. Ondarra, P. Salaburu, J. San Martin eta J.M. Satrustegi, euskaltzainak. M. Atxaga, J.A. Arana, R. Badiola, J. Etxaide, J.Fz. Setien, J.L. Lizundia, X. Mendiguren, J.A. Mujika, K. Otegi eta J.J. Zearreta, urgazleak, J.M. Satrustegi idazkari dela. Goizeko batzarrean E. Larre ere egon da.

J. Haritschelhar, X. Diharce eta L. Mitxelena jaunek ezin etorria adierazi dute.

Ohi den otoitzarekin hasi da batzarrea.

Urtarrileko batzar-agiria onartu da.

A. Tovar zenaren aipamena

L. Mitxelenak A. Tovar ohorezko euskaltzain ohiaren omenez egindako lana, bere ezin etorriagatik, P. Altunak irakurri du. Adiskidantza zintzoaren eraginez sortutako hitz hauek, zenduaren nortasuna, karguak, lana eta gizamaila azaldu dute. Gerra osteko egoera txarrean euskararen alde egindako ekintzetan Larramendi katedra Salamankako Unibertsitatean sortzea aipatu du, besteak beste, eta euskal irakasleei eskaintako harrera ona. Atzerrian irakasle izana, aspaldidanik euskaltzain urgazle zen eta azken urteotan ohorezkoa. Gizamailan eskuzabala eta diruaren amorrurik gabeko pertsona zela esan du, eta pentsabide desberdinagatik bereizketarik egiten ez zuena.

Goizeko bilkuraren berri

NATO edo europear militarzaintzako erreferendum edo itaunketari buruz bozkatzeko txartelak erdaraz bakarrik izango direla jakinik, Euskaltzaindiak adierazpen bat bialdu die Euskal Herriko gobernari zibilei. Ofizialki onartua den elebitasunaren aurkako erabakia dela esaten zaie eta euskaldunon eskubideak zapaltzen dituela.

Sarako “Syndicat d’Initiative” delako elkargoak antolatuta, Euskal Idazleen III. Biltzarra egingo da Pazko astelehenez, martxoaren 31an. Egun horretarako gomitari erantzunez, E. Larre izango da Euskaltzaindiaren ordezkaria. P. Charriton nehor ez bialtzearen aldeko agertu da.

Donostiako Udalak sortu nahi duen “Euskararen Patronatuko Aholku Kontseiluari” buruz, ez da ordezkaririk izendatu. Euskaltzaindiak Erakunde orokorretan bakarrik parte hartzen duela, erantzungo zaio.

Bertsolarien txapelketa aurrera doalarik, azken sarietarako trofeoaz hitz egin da. Hasieran esan bezala, egina genuena bialduko zaie eta J. Haritschelhar buruordeak emango dio dagokion sarituari.

Estatu Batuetako “Basque American Foundation” izeneko elkargoaren gutuna irakurri da Kongreso baterako diru laguntza eskatuz. Orain baino lehen esana zitzaien antolatzaileei Akademia honek ez duela halako ekintzen finantziabidetakorako diru altxorrik, eta arazoa bere hortan moztea erabaki da.

Madrilgo Kultur Ministeritzatik aditzera eman digutenez, ihaz inolako diru laguntzarik eman ez baziguten ere, aurten milioi pare bateko laguntasuna jasoko omen du Euskaltzaindiak.

“Euskarazko Kulturaren Batzarreak” Euskararen eguna antolatu nahi du apirilaren 27an eta, horretarako, Euskaltzaindiarekin harremanetan sartzeari eskatzen du. J. San Martin mintza bedi arduradunekin.

P. Salaburuk “Euskal Kulturaren Aholku Kontseilu Orokorreko” lehen urratsen berri eman du.

Nafarroako Gobernuari eskerrak emango zaizkio aurtengo diru laguntzaren gehiketagatik.

Batzordeen berri

I. *Argitalpenak.* Goizeko 9etan bildu da egun Argitalpenen batzordea. 1986tik 1990ra bitarteko asmoen azterketa egin du. **Euskera** aldizkaria dago oinarritzat, alde batetik. Beste bildumatan prest daude zenbait lan. Programaturik eta prestatzeke, beste batzu. Aurreasmo hutsa dira, azkenik, zenbait gai. Argitalpenok direla-eta kezka bat badateke Jaurlaritzako Hezkuntza eta Kultur Kontseiluko arduradunen baitan. Euskaltzaindiaren egitekoa den, alegia, edota zenbatetarainokoa. Helburuen azalpen zehatza emango zaie.

II. *Lexiko Erizpideen Finkapenez,* Miren Azkaratek 1986rako aurrelanen zehaztapenak aurkeztu ditu. Taldekideen zerrenda birrestu da. Jardunaldiak datorren ekainaren 25, 26 eta 27an egitekoak dira eta tokia hitzartu gabe badago ere, Hondarribia izan daitekeela esan da.

III. *Ebakera.* Durangon maiatzaren 30 eta 31an egin gogo diren Jardunaldiak aipatu dira. Eredutzat emango diren irakurle eta hiztunen izenak aipatu ondoren, antolakizun lanak ongi doazela ikusi da.

IV. *Ekonomia*. E. Knörr eta J.J. Zearretak dirukontuak eman dituzte. Txostena denei banatuz ikuspegi orokor bat eman zaie, xehetasun gehiago nahi lukeenari emango zaiola hitzemanaz.

V. *Onomastika*. Goizean eta gero arratsaldeko batzarrean, Onomastikako Jardunaldietaz mintzatu da E. Knörr batzordeburua. Pazko astean, apirilak 3, 4 eta 5, Erakunde publikoekin batera Euskaltzaindiak egingo dituen saioetan parte hartuko duten hizlarien izenak eta gaien zerrendak aurkeztu ditu. Kartografia erakusketa egin nahi da, denbora berean, eta lehen argitalpenaren aurkezpena ere, agian. Jardunaldi hauek, gerora begira jarraian egin nahi lirateenen hasiera izango dira. Txostenak argitaratzeko asmorik ere badago.

Txostena

“Deklinabidearen eta erakarbidearen artean” izenburuarekin egindako txostena bialdu du L. Mitxelenak. P. Altunak irakurri du. Lehen garbizalekeria izan genuela eta orain erdal kutsuko zabarkerian erortzen ari garela salatu du txosten-gileak. Mugatzailea aipatu du adibidetzat. Beste eredu batzuren artean, genitiboko *-ren* eta *-ko* atzizkiak aztertu ditu bien arteko diferentziak adierazteko. Bizidun eta bizigabeen muga aipatu du ezaugarri nabarmenena bezala. On da euskaraz mintzatzea, esan du, baino ez genuke ezer galduko ongi egiten ahaleginduko bagina. Beste joera askoren artean izenak aldatzeko sua ere aipatu du, askoren ustez hori baita besteak baino euskaltzaleago direla-edo aditzera emateko modua.

A. Irigoyen-ek ohar batean azaldu du, bizidun zentzua duten izen sintagmetan ere ibili ohi dela, behin edo beste, *-ko* genitibo nominalizatzailearen atzizkia: hala nola, “bi ugazabako etxea” eta “ehun ardiko artaldea”.

Txostengilea bertan ez zegoenez, beste batzar baterako gaia izan lezakeela aditzera eman zaio Irigoyen jaunari.

Liburuen aurkezpena

Bi liburu aurkeztu ditu gaur Euskaltzaindiak, Iruñeko Batzarreko txostenen bilduma dakar **Euskeraren** ale berriak, sarrena hitzaldi, kronika, adierazpena eta batzar-agiriarekin batera. Gramatika batzordearen txosten nagusia bere egunean plazaratu zen eta hirugarren argitalpena egitekotan gara.

Bigarren liburusak *Maileguzko hitz berriei buruz Euskaltzaindiaren erabakiak* jasotzen ditu. Hiru urteko lanen emaitza hauek, txosten asko, azterketa-lan eta elkarrizketa ugariren ondoreak dira. 1959an mailegu zaharrak ere euskal hitzak zirela esan zuen Euskaltzaindiak, eta mailegu berriak nola eskuratu behar diren aditzera ematen du gaur. Euskaltzainburuaren hitzetan, lan hauek luza-laburrez hain haundiak ez badira ere, garrantzitsuak behintzat bai.

Eta besterik gabe amaitu da batzarrea.

Fr. Luis Villasante
Euskaltzainburua

Jose M.ª Satrustegi
Idazkaria